

Edice a materiály

Sedm filmových tezí

Joseph Goebbels

I. Film má své vlastní zákonitosti.

Film má jako každé jiné umění své vlastní zákonitosti. Pouze v poslušnosti těchto jemu vlastních zákonitostí si může zachovat svou vlastní tvář. Tyto zákonitosti nevyrůstají z divadla. Svrchovanost divadla nad filmem musí být zlomena. Divadlo mluví svojí řečí a film mluví svojí řečí. Co je v pološeru kulis ještě snesitelné, je pod ostrým světlem elektrických lamp plně demaskováno. Divadlo se bude pokoušet ze všech sil, na základě svého staletého trvání, uchovat si svou převahu nad filmem. Pro film je ovšem životní uměleckou otázkou zlomit ji a postavit se tak na vlastní nohy.

II. Očištění filmu od vulgární plochosti.

Film se musí osvobodit od vulgární plochosti pouhé zábavy pro masy, nesmí ale přitom ztratit silnou vnitřní vazbu k lidu. Chuť publika není žádná nepominutelná skutečnost, kterou je nutné přejímat jako danou. *Je vzdělavatelná jak v dobrém tak ve špatném smyslu.* Na vůli provádět výchovu také prakticky a, pokud je to nutné, s materiálními oběťmi, závisí umělecká tvář filmu.

III. Ale také pryč od estetismu.

To nemá znamenat, že by úloha filmu spočívala v nějakém plytkém estetismu. Naopak: právě na základě své neobyčejně obsáhlé účinnosti musí být, více než všechny ostatní druhy umění, *lidovým uměním* v nejlepší smyslu tohoto slova. Lidové umění by mělo ale umělecky vyjádřit radosti a starosti, které lidem hýbou. Film tak nesmí uhnout před těžkostmi všedního dne a ztratit se v nějaké zemi snů, která leží jen v hlavách skutečnosti odcizených režisérů a scénaristů, ale jinak nikde na světě.

IV. Vlády musí přinášet filmu materiální oběti.

Neexistuje umění, které by se živilo samo; materiální oběti, které jsou filmu přineseny, se zaplatí opět v ideální sféře. Pro každou vládu je samozřejmostí financování velkých státních budov, ve kterých je v kameni zvěčněna architektonická tvůrčí vůle, je samozřejmé subvencování scén, na kterých jsou uváděna tragická i komická strádání této doby, je samozřejmé zakládání galerií, ve kterých nalézá svůj domov malířství, kulturní majetek lidu. Pro vlády musí být stejně tak samozřejmé zajistit filmu uměleckou existenci materiálními oběťmi, pokud nechtějí rezignovat na to, aby film ocenily a zařadily mezi umění. Pak je ale stížnost na kýč a zdívočení filmové umělecké tvorby jen pokrytečkým zakrýváním vlastního opominutí.

1) Joseph Goebbels, *Die sieben Film-Thesen*. In: *Film und Gesellschaft im Deutschland. Dokumente und Materialien*. Hrsg. Wilfried von Bredow – Rolf Zurek. Hoffman und Campe, Hamburg 1975, s. 178.

V. Film musí zůstat aktuální.

Film musí jako každé jiné umění zůstat aktuální, aby mohl aktuálně působit. Může své předlohy přejímat od jiných zemí nebo vzdálených historických epoch, ale jeho problémy musí zůstat blízké duchu doby, aby mohly ducha doby vyjadřovat. V tomto smyslu nese také film, jako každé jiné umění, tak paradoxně a protismyslně to může znít, tendenci doby, ke které se obrací a pro kterou tvůrčím způsobem pracuje.

VI. Kulturní mosty mezi národy.

Film, vzniklý z těchto daností, nebude národy hrdé na svá specifika, a tato specifika mu také dávají tvář, oddělovat, ale spojovat. Je kulturním mostem mezi národy, podporuje dorozumívání mezi nimi, protože jim pomáhá učit se vzájemnému porozumění.

VII. Pravdivý a přirozený film si získá svět.

Film má úkol působit poctivostí a samozřejmostí svého vlastního bytí. Pouhý patos je mu stejně tak cizí jako kýčovitý zázrak světa kulis, který mu sice byl dán do života jeho macechou divadlem, který ale představuje jen těžké a jemu nenáležité cestovní zavazadlo. Poctivý a přirozený film, který dává naší době živoucí a plastický tvar, se může stát jedním z nejcennějších prostředků k výstavbě lepšího, čistšího a realističtějšího světa uměleckých možností.

Bude-li film pamětliv těchto zásad, získá si svět jako nová umělecká manifestace.

Německo má poctivý záměr, položit mosty, které spojují národy; za námi všemi ale čeká velký život na umělecké ztvárnění. Není jiné volby, musíme se jej zmocnit, abychom se mohli stát jeho součástí.

Přistupujeme k tomu s pevným rozhodnutím: být přirozený, jako je život přirozený! Zůstávat pravdivý, a pravdivě působit! Ztvárňovat, co naplňuje a hýbe lidskými srdci, a tak otrást lidskými srdci a odhalením věčného je odvést do lepších světů.

(1935)

Přeložil Petr Štěpánek